

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science**Yıl: 6, Sayı: 33, Ocak 2019, s. 250-265****Dr. Öğr. Üyesi Filiz KUTLUAY TUTAR**

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF Fakültesi, İktisat Bölümü,
flztutar@hotmail.com.

**YEREL EKONOMİK KALKINMANIN AKTÖRÜ OLARAK
GİRİŞİMCİLİK: AKSARAY VE NİĞDE İLLERİNİN KİYASLAMASI****Özet**

Rekabet şartlarının yoğun olduğu günümüz dünyasında; emek, sermaye ve teknolojiyi bir araya getiren, risk alan ve inovasyona dayalı düşünme stratejileri geliştiren üretim faktörü “girişimciliktir”. Girişimcilik yetisi belli bir bölgede yaşayan insanların, kendi bölge değerlerini kullanarak, alternatifler yaratmasında önemli bir paya sahiptir. Buradan hareketle girişimciliğin yüksek olduğu yerde; refah seviyesi yüksek ve aynı zamanda endüstriyel yapı daha da gelişmiştir. Bu çalışmada; Ahiler Kalkınma Ajansı içinde yer alan Aksaray ve Niğde illerinin, yerel ekonomik kalkınmanın en önemli unsurlarından birisi olan girişimcilik derecesinin belirlenmesi ve hangi ilin diğerine göre daha iyi olduğunun tespit edilebilmesi için 11 adet değişkenin yardımıyla, ticaret becerisi endeksi oluşturulmuştur. Endeks değerlerinde resmi kurumlardan yararlanılmıştır. Analizin sonucunda ise; Aksaray ilinin endeks değeri; 86,11 olurken; Niğde ilinin ise; 8,33 olarak bulunmuştur. Sonuçlardan da yola çıkılarak; Aksaray ilinin, Niğde iline göre daha fazla katma değer yaratma kapasitesine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Kalkınma, Girişimcilik, Aksaray, Niğde

**ENTREPRENEURSHIP AS A ACTOR OF LOCAL ECONOMIC
DEVELOPMENT: COMPARISON OF AKSARAY AND NIGDE
PROVINCIES****Abstract**

In today's world where competition conditions are intense, the production factor that brings labor, capital and technology together, takes risks and develops thinking strategies based on innovation is “entrepreneurship”. Entrepreneurial

skills have an important share in creating alternatives by using their own regional values. From here, where entrepreneurship is high, the welfare level is high and the industrial structure is further developed. In this study; In order to determine the degree of entrepreneurship, which is one of the most important elements of local economic development, and to determine which province is better than the other, a trade skill index was created with the help of the formula of 11 variables in the Ahiler Development Agency. Official institutions have been utilized in index values. As a result of the analysis, the index value of Aksaray province was 86.11, while Niğde province was 8.33. On the basis of the results; It has been concluded that Aksaray province has the capacity to create more value added than Niğde province.

Key Words: Local Development, Entrepreneurship, Aksaray, Niğde

1.GİRİŞ

Ülke kalkınmasının ilk basamağını bölgesel kalkınma oluştururken, bölgesel kalkınmanın ilk basamağı ise yerel kalkınmadır. Yani hem küreselleşme hem de ulusal kalkınma için yerel kalkınmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları geçmişten günümüze tüm ülkeler için çözülmesi gereken sorunlardan biri olmuştur. Bu sorunun çözümünde, farklılığın olduğu bölgede yaşayan toplumun, hayat standartlarının artırılması adı altında, yerel ekonomik kalkınmanın girişimcilik yetisi vardır. Girişimcilik, inovasyon süreci ile birlikte ticaret becerisini karşımıza çıkarmaktadır. Çalışmada öncelikle; her bireyin yaşam kalitesini iyileştiren, ekonomik fayda maksimizasyonunu sağlayan kamu-özel sektör işbirliği ve halkında katılımıyla yapılan faaliyet olan yerel ekonomik kalkınma kavramının tanımı, ortaya çıkış süreci ve teoride üretim faktörlerinden olan girişimciliğin ticaret becerisi irdelenmiştir. Bu bağlamda amacımız, yerel ekonomik kalkınma da vazgeçilmez unsur olan girişimcilik ve ticaret becerisini, Ahiler Kalkınma Ajansı'na bağlı olan Aksaray ve Niğde illeri açısından karşılaştırmaktır.

2.YEREL EKONOMİK KALKINMANIN ORTAYA ÇIKIŞ SÜRECİ

Küreselleşme ve yerelleşme kavramları birbirine zıt iki kavram olarak algılanırken aslında birbirleri ile etkileşimli iki kavramdır. 1980 yılında dünyada meydana gelen liberalleşme hareketi ile birlikte nitelikli bir küreselleşmenin yolu nitelikli bir yerel kalkınmadan geçtiği anlaşılmıştır. Ulusal kalkınmanın yolu bölgesel kalkınmadan geçerken bölgesel kalkınmanın yolu ise yerel ekonomik kalkınmadan geçmektedir Yerel ekonomik kalkınma kesin olarak belirlenmiş bir alanda iş olanakları yaratmak, ekonomiyi canlandırmayı amaçlanarak yerel yönetimler özel sektör ve kentsel gruplar gibi kurumların mevcut kaynakları harekete geçirme kullanma ve yönetme ortaklığı oluşturmasına denir. Sanayi devriminden sonra, hız kazanmaya başlayan bölgesel kalkınma anlayışı ile birlikte yerel kalkınma anlayışında istenen amaç; kentsel/ bölgesel dengesizliklerin meydana çıkma sıklıklarını azaltmaktır. Buradan hareketle genel olarak yerel ekonomik kalkınma; yeni iş ve vergi kaynakları yaratmak için özel sektör yatırım fırsatlarını teşvik etmede yerel hükümetlerin kıt kaynakları yönettiği bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerel ekonomik kalkınma; yerel manada gelişmek için toprak, sermaye, emek açısından sahip olunan avantaj ve potansiyellerin harekete geçirilerek, ulusal ve uluslararası sermayenin yöreye çekilme çabasıdır. Yerel ekonomik kalkınma ile ekonomik gelişmenin sağlanması ve yerel bölgede yaşayan nüfusun barınma, dinlenme, kolektif tüketim

ve hizmet gereksinimlerinin artırılması yani toplumsal refahın artırılması amaçlanmaktadır. Bölgesel adaletsizliklere son vermek, sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için birçok politika ile birlikte araç geliştirilmiştir. Geleneksel yerel ekonomik kalkınmanın üç stratejisi vardır:

- Girişimci rekabetçi yaklaşım; yerel otoriteler büyüyen veya büyüme potansiyeline sahip işyerlerini belirlemede ve iş alanlarını alt yapı kredi danışmanlıkları tesis gibi yollarla doğrudan desteklemektedir.
- Kentsel etkinlik; bu stratejiye göre ise yerel ekonomik kalkınma için kentlerde etkinliğin sağlanması gereklidir. Bu etkinlik ise iş yaratma kentlerde yaşana birliğin artırılması ile mümkündür. Bunun için ise devlet müdahalesinin en aza indirgenmesi gerekir. Buna karşıt görüş ise devletin müdahalesinin artırılması ile etkinliğin mümkün olduğunu savunur.
- Gelişimci rekabetçi yaklaşım; bu yaklaşım insan odaklıdır. Yoksul kesimlerde kalifiye elemanın bulunamaması yatırımcıların en çok karşılaştığı sıkıntıdır. Bu kesim kendi olanakları ile beceri geliştiremedikleri için devlet gerek yeni eğitim kurumları kurulmasını destekleyerek gerekse bölgedeki eğitim kurumlarına odaklanarak yoksul kesimi iş edindirme kursları ile destekleyebilir (Türko 2017: 356).

Bölgelerin yerel düzeyde kendi kaynakları ile bilgi ve deneyimlerini kullanarak kalkınmak için belli başlı ilkeler yer almaktadır. Bu ilkeleri şöyle sıralayabiliriz;

- İnsan odaklı olmalıdır.
- Kalkınma sürecinden eşit bir şekilde pay alamayan dezavantajlı kesimleri gözetken pozitif ayrımcı politikalar uygulanmalıdır.
- Kapsayıcı ve eşitleyici olmalıdır.
- Kalkınma sosyal, ekonomik, kültürel bir süreç olduğu için bu boyutlar arasında bir tamamlayıcılık olmalıdır.
- Yerel yönetimler kendi yörelerinin ekonomik kalkınmasını sağlamalıdır.
- Üretim, destek ve gelişimi teşvik edecek altyapı yatırımlarının sağlanmasını gerektirir
- Kamu ve özel sektör yerel kalkınmanın sağlanması için işbirliği içinde olmalıdır.
- Yerel kalkınmanın hızlandırılması ve kıır-kent arasındaki gelişmişlik farklılıklarının azaltılması amacıyla az gelişmiş alanlara öncelik verilmelidir.
- Ulusal ve yerel düzeyde kamu kesimi, özel kesim, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonun geliştirilmesi gerekmektedir.
- Kamu yatırımlarında ve kamu hizmetleri sunumunda süreklilik görülmelidir (Kılıç, 2013: 15-16).

2.1. YEREL EKONOMİK KALKINMANIN AKTÖRLERİ

Yerel ekonomik kalkınmada yukarıdaki ilkeleri gerçekleştirmek için kullanılan araçlardan bazıları şunlardır:

Teşvikler, OECD tarafından yapılan tanıma göre, teşvik, bir yatırımın maliyetini veya potansiyel karını etkileyerek veya yatırımla ilgili risklerini değiştirerek yatırımın büyüklüğü, bölgesi ve sektörünü etkilemek için hazırlanan hükümet önlemleridir. Teşvik genel olarak,

belirli ekonomik faaliyetlerin diğerlerine oranla daha fazla ve hızlı gelişmesini sağlamak amacıyla, kamu tarafından çeşitli yöntemlerle verilen maddi ve/veya gayri maddi destek, yardım ve özendirme olarak tanımlanır. Teşviklerin uygulanabilir olması için iki özelliğe dikkat edilmelidir. Birincisi, teşvikler “kolay”, “açık” ve “etkinliği ölçülebilir” olmalıdır. İkincisi, teşviklerin bölgesel veya yerel bazda genel nitelikli olması gereklidir. Sektör veya ürün, sosyal grup, ölçek ve benzeri ayırım ve müdahaleler karmaşık bir sübvansiyon yapısı oluşturarak fiyat sisteminde ve piyasada bozulmalara neden olur. Teşvikler, yüksek işsizlik ve düşük gelirin olduğu ortamlarda maliyet etkinliği ve ilerlemeyi hızlandırmada etkilidir. Dolayısıyla teşviklerin hangi ortamlarda ve hangi üretim faktörleri için kullanıldığı etkinlik bakımından oldukça önemlidir. Teşvikler her üretim faktörü için aynı, fakat diğer yörelere göre avantajlı bir ortam yaratırsa, kaynaklar yörenin faktör donatımına göre daha rasyonel kullanılabilir (Gülmez ve Yalman 2010: 237). Özellikle ekonomik olarak fakir bölgelere ekonomik kalkınma teşviki ve vergi indirimi uygulamalarının bölgesel ekonomik büyüme üzerinde oldukça etkilidir.

Organize Sanayi Bölgesi, sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri amacıyla, uygun bölgeler gerekli altyapı hizmetleriyle donatılarak Organize Sanayi Bölgesi adı altında sanayi için tahsis edilmektedir. OSB’lerin bölgesel kalkınma üzerindeki rolü üç önemli kanal aracılığıyla gerçekleşir. Birincisi, OSB’lerin kuruluşundaki asıl amaç olan sanayileşmenin yol açtığı olumsuz etkilerin üstesinden gelinmesi; çevreye duyarlı düzenli kentleşmenin sağlanmasıdır. İkincisi, üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan çok sayıdaki kamu hizmetinin girişimcilere ulaştırılabilmesidir. İmarı ve altyapı bağlantıları tamamlanmış arsaya erişim, izin ve ruhsatların verilmesi, altyapı hizmetlerinin nitelikli ve ucuz olarak sağlanması bu işlevin unsurları arasındadır. Üçüncüsü, benzer faaliyetlerde bulunan firmaların aynı coğrafi yerleşke içinde bulunması sonucu birbirleri üzerinde olumlu etki yaratmalarıdır. Kümelenme yaklaşımıyla açıklanacak bu etki sonucu firmalar gerek birbirleri arasındaki işlem maliyetlerini düşürerek gerekse sinerji yaratarak bir arada olmak suretiyle verimliliklerini artırmaktadırlar (Acar vd.2006: 2).

Kalkınma Ajansları, Yerel ekonomik kalkınmada ana faktör olan kalkınma ajansları; bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması için Kalkınma Bakanlığı (Önceki: Devlet Planlama Teşkilatı) koordinasyonunda kurulmuş özerk kamu kuruluşlarıdır. Kalkınma Ajansları doğrudan yatırım yapan uygulayıcı kuruluşlar değildir. Kalkınma Ajanslarının asıl görevi kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğini destekleyerek yerel potansiyelin açığa çıkmasını sağlamaktır (www.gmka.gov.tr).

Mucit Girişimci: Girişimcilik, yerel ekonomilerin değişim sürecinde merkezi bir öneme sahiptir ve değişim için gerekli aktör olarak görülmektedir. Ayrıca yeni fikirlerin yaratılmasını, yayılmasını ve kabul edilebilmesini sağlamaktadır. Girişimciler yeni firma kurulmasıyla yerel ve bölgesel kaynakları harekete geçirmekte, önceden ulaşımı mümkün olmayan ürün ve hizmetlerin arzını gündeme getirerek yerel piyasalarda rekabete ve çeşitlenmeye imkân sağlayabilmektedirler. Girişimciler aynı zamanda fırsatların değerlendirilmesi ve risk alıcı davranışlarıyla değişimin ve yeniliklerin başlatıcısı olarak görülmektedirler. Bu bağlamda üretim faktörlerinden biri olan ve sermaye, emek, doğal kaynaklar ile teknoloji bir araya getiren girişimci faktörü günümüzde mucit girişimci olarak adlandırılmaktadır. Diğer yandan girişimciliğin başarısı ve yerel kalkınmaya katkısı konusunda, birbirleriyle ilişkili, birbirlerini

destekleyen ve besleyen üç unsurun ön plana çıktığı görülmektedir. Birinci unsur olan yeni firma oluşumu, yerel ve bölgesel dinamiklerle kalkınmanın temel bir unsuru olarak görülmeye başlanmıştır. Aynı zamanda yeni firma kuruluşu, yerel atıl kaynakların harekete geçirilmesi ve ekonomik aktivitelerin hızlandırılmasının önemli bir aracı olarak görülmektedir. Sonuç olarak yeni firmaların oluşumu, istihdam ve gelir artışı, vergi gelirlerinde artış, hizmet olanaklarının artması, yerel gelirin elde tutulması, tanıtım ve motivasyon gibi bir dizi pozitif bir etki oluşturabilmektedir. İkinci unsur, girişimcinin ağsal bağlantıları (Network) ve son olarak girişimcilik bilgi yayılımı ve yenilikçi yapının inşasıdır. Bu çerçevede girişimciliğin ekonomik refah yaratmada üç saçı ayağına bağlıdır (Nijkamp 2003: 397). Bunlar: üretim ve dağıtım konusundaki bilgi üretimine, dünyadaki uygulamalarda bu bilginin kabulüne ve üretim ve dağıtım sürecindeki uygulanabilirliğidir. İçinde bulunduğumuz yirmi birinci yüzyılda, bilgi ve yenilik artan bir şekilde hem ulusal hem de yerel düzeyde girişimcilikle iç içe geçmiştir. Bu da girişimciliğin yaratıcılığı yoluyla bilginin ticarileşmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

2.2. GİRİŞİMCİ/GİRİŞİMCİLİK VE TİCARET BECERİSİ İLİŞKİSİ

Girişimci kavramı genel anlamda bir kişiyi ifade ederken, girişimcilik ise daha geniş kapsamdadır. Girişimcilik içerisinde birçok öğeyi barındırır bunlar; şirket örgütlenmesinde yeni bileşimlerin gerçekleştirilmesi, yeni hammadde kaynaklarının bulunması, yeni üretim yöntemlerinin uygulanması, yeni piyasaların ve yeni örgütlenme biçimlerinin bulunması gibidir. Girişimcinin gerçekleştireceği girişim için, şu noktalara dikkat etmesi gerekir. Bunlar girişimcinin inovatif bir çevresinin olup olmadığı, ve değişimlerin yarattığı fırsatları değerlendirme becerisi ile yenilik yapabilmesi yani girişimcinin mucit girişimci olabilmesidir. Bu bağlamda, yeni ürünler, hizmetler ya da iş yapmanın yeni yolu gibi yeni yaklaşımları uygulayabilmesi, yeni pazarlama modelleri ile pazara yeni ürünleri sunması gerekir. Son önemli konu ise, büyümedir. Büyüme genel olarak mal ve hizmet üretimindeki artışı temsil eder. Girişimcilerin büyüme izlemesi gerekir. Onlar, büyüklüğünün aynı kalmasından ya da küçük olmaktan hoşnut olmazlar (Bakırtaş ve Tekinşen 2006: 128). Girişimcilik ekonomik büyüme ve ekonomik kalkınmanın domino taşı olup, yerel ekonomik kalkınmanın olmazsa olmazıdır. Girişimciliği ortaya çıkaran unsur ise; bireysel çıkarlardır. Bireysel çıkarlardan hareketle; girişimcilik ve ticaret birbirini tamamlayan unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle; ticaretin gelişmesinin hem yerel ekonomik kalkınmaya hem de girişimciliğe katkısı olduğundan bahsetmek mümkündür.

3. İLLERARASI REKABETÇİLİK ENDEKSİ: AKSARAY, NİĞDE UYGULAMASI

Türkiye’de son birkaç yıldır çeşitli kuruluşlar tarafından illerin rekabetçilik düzeylerini ölçmek adına araştırmalar yapılmaktadır. Rekabetçilik endeksi çalışmaları kapsamında URAK (Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu), EDAM (Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi) ve Deloitte çalışmalar yapmaktadırlar. Üç çalışma da ele aldıkları kriterler bakımından farklı noktalara değinmektedirler. Dolayısıyla rekabetçilik endeksindeki illerin sıralamaları da farklılık göstermektedir. Bu çalışmada URAK ın hazırlanmış olduğu rekabetçilik endeksi kullanılmıştır. İller arası rekabetçilik endeksinin hesaplanmasında dört alt endeks yer almaktadır. Bunlar; Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi, Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik, Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli ve Erişilebilirlik endeksleridir. İllerarası Rekabetçilik Endeksi’ni oluşturan dört alt endeksin her biri farklı sayıda alt değişkeni içermektedir (URAK, 2010).

- **Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Endeksi**
İlde Kişi başına düşen öğretim üyesi sayısı, İldeki yüksek öğrenim kurumundan mezun olan kişi sayısı (Yüksek Lisans dahil), İldeki bir doktora programından mezun olan kişi sayısı, Kişi başına düşen uzman hekim sayısı, İldeki mesleki ve teknik okul mezun sayısı, ÖSS-YGS başarı yüzdesi, Kişi başına düşen hastane yatağı sayısı, Kişi başına düşen otomobil sayısı, Kişi başına düşen mevduat miktarı, Kişi başına ceza infaz kurumuna giren hükümlü sayısı, Şehirleşme oranı, 1000 kişi başına düşen alışveriş merkezi büyüklüğü, İldeki beş yıldızlı otel yatak kapasitesi, ve kişi başına düşen mesken elektrik tüketim miktarıdır.
- **Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Endeksi**
İlde 100 Milyon Doların üzerinde İhracat yapan firma sayısı, İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesine giren firma sayısı, Son beş yıla ait patent tescil ortalaması, Son beş yıla ait marka tescil ortalaması, Son beş yıla ait faydalı model tescil ortalaması, Son beş yıla ait endüstriyel tasarım tescil ortalaması ve Süper Ligde ili temsil eden futbol takımının varlığıdır.
- **Erişilebilirlik Endeksi**
İlde kişi başına ADSL aboneliği sayısı, İlde kişi başına düşen sabit telefon hattı sayısı, İldeki iç hat uçak seferlerinin varlığı, İldeki dış hat uçak seferlerinin varlığı, Haberleşme Ulaştırma alanında kamu yatırımı, İlin otoyol ağına bağlı olup olmaması durumu, İlde kilometrekare başına düşen bölünmüş yol uzunluğu, İlin demiryolu ağına bağlı olup olmama durumu, İlde liman varlığı, Kilometrekare başına düşen araç sayısıdır. Son olarak aşağıda ticaret becerisi ve üretim potansiyeli endeksinde kullanılan değişkenler çalışmamızın ana eksenini oluşturmaktadır.
- **Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Endeksi**
Kullanılan kredi miktarı, Tahakkuk eden vergi miktarı, İlin İhracat hacmi, İldeki toplam kamu yatırımı (Enerji-Haberleşme-Ulaştırma hariç), Sanayi elektrik tüketim miktarı, Bir önceki yıla göre açılan şirket sayısındaki değişim oranı, Bir önceki yıla göre kapanan şirket sayısındaki değişim oranı, İlde gümrük varlığı, Yatırım teşvik belgesi verilen sabit yatırım miktarı, Dış ticaret yapan firma sayısı ve İlin İç talep potansiyeli (İl toplam nüfusu/Türkiye nüfusu)

Niğde ve Aksaray illeri özelinde Tablo 1’ de görüldüğü gibi ticaret becerisi bir ilin veya bölgenin ekonomik gücünü anlayabilmek için önemli faktörlerden biri konumundadır.

Tablo: 1 İller Arası Rekabetçilik Endeksi

Endeks	Aksaray	Niğde
Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Endeksi	52	62
Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Endeksi	49	51
Ticaret Becerisi Endeksi	38	45
Erişilebilirlik Endeksi	51	64
Rekabetçilik Endeksi	24	25

Kaynak: URAK İller Arası Rekabetçilik Endeksi, 2016.

URAK iller arası rekabetçilik endeksini oluştururken önce; illeri öncelikle endeks bazında sıralamış, devamında bu dört endeks değerinin ortalamasını alarak rekabetçilik endeksine ulaşmıştır. Aksaray ili, beşeri sermaye ve yaşam kalitesi endeksinde Niğde ilinin önünde yer almaktadır. İkinci endeks olan Markalaşma becerisi ve yenilikçilik endeksinde, Aksaray 49. Sırada yer alırken, Niğde ili 51. Sırada yer almaktadır. Ticaret becerisi endeksinde tabloda görülen durum Aksaray ilinin genel sıralamada 38. Sırada yer alması ve Niğde ilinin ise 45. Sırada yer almasıdır. Yine erişilebilirlik endeksi sıralamasında Aksaray ili 51. Sırada yer alırken Niğde ili 64. Sırada yer almıştır. Konusu geçen rekabetçilik endeksinde Aksaray ili dört endeksin ortalaması alınarak 24. Sırada yer alırken, Niğde ili ise 25. Sırada yer almaktadır. Sonuç olarak Aksaray ili, Niğde ilinin çok az bir farkla önünde yer almaktadır. Yerel ekonomik kalkınmada girişimciliğin ve girişimcinin önemi tartışılmaz öneme sahiptir. Yerel potansiyellerin, girişimci eliyle açığa çıkarılması önemli husus arz etmektedir. Girişimciliğin az olduğu bölgede yerel ekonomik kalkınmadan bahsedilemez. Bu doğrultuda çalışmanın devamını, Ahiler Kalkınma Ajansı Kapsamında yer alan Aksaray İli ve Niğde ilinin 11 değişkenli endeks yardımıyla ticaret becerisi ve girişimcilik kıstası ölçülecektir.

3.1. Ticaret Becerisi Endeks Değişkenlerinin Seçimi

Ahiler Kalkınma Ajansı kapsamındaki Aksaray ve Niğde illerinin ticaret becerilerinin ölçülmesi için 11 değişkenli bir ticaret becerisi endeksi oluşturulmuştur. Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere, bu değişkenlere önem derecesine göre ağırlık katsayısı verilmiştir.

Tablo: 2: Ticaret Becerisi Endeks Değerleri Ve Ağırlık Katsayıları

Değişkenler	Ağırlığı	Hesaplama Yöntemi
Kullanılan Kredi Miktarı	5	İlde Kullanılan Kredi Miktarı
Tahakkuk Eden Vergi Miktarı	5	İlde Tahakkuk Edilen Vergi Miktarı
İlin Ticaret Hacmi	5	İl Merkezinde Kayıtlı Firmalar Tarafından Gerçekleştirilen İhracat Toplamı
Dış Ticaret Yapan Firma Sayısı	5	İldeki Dış Ticaret Yapan Firmaların Toplamı
Kamu Yatırımları	3	İldeki Toplam Kamu Yatırımları(enerji, ulaştırma, haberleşme hariç)
Sanayi Elektrik Tüketim Miktarı	5	İlde Sanayide Tüketilen Elektrik Miktarı
Bir Önceki Yıla Göre Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı	5	Bir Önceki Yıla Göre Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı
Bir Önceki Yıla Göre Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim	-5	Bir Önceki Yıla Göre Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı

Oranı		
İlde Gümrük Varlığı	3	İlde Gümrük Bulunuyorsa 1, Bulunmuyorsa 0 Değeri Verilmiştir
Yatırım Teşvik Belgesi Verilen Sabit Yatırım Miktarı	2	İlde Yatırım Teşvik Belgesi Verilen Sabit Yatırım Miktar
İlin İç Talep Potansiyeli	3	İlin Toplam Nüfusu/ Türkiye Nüfusu

Tablodan görüldüğü üzere ticaret becerileri endeksine etki eden değişkenler, kullanılan kredi miktarları, tahakkuk edilen vergi miktarı, ilin ihracat hacmi, dış ticaret yapan firma sayısı, sanayi sektörünün elektrik tüketim miktarı ve bir önceki yıla göre açılan şirket sayısındaki değişim oranı gibi değişkenlerdir. Yatırım teşvik belgesi verilen sabit yatırım miktarı değişkeni endekse en az etki eden değişkendir.

3.2. Ticaret Becerisi Değişkenlerinin Değeri

Ahiler Kalkınma Ajansı kapsamında bulunan Aksaray ve Niğde ili için; Türmob Vergi Gelirleri Raporu'ndan, Türkiye İstatistik Kurumu'ndan, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nden, Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği'nden, Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı'ndan, Ekonomi Bakanlığı'ndan ve URAK' tan yararlanılmıştır.

Tablo.3: İl Bazında Kullanılan Kredi Miktarı Milyon TL(2016)

Değişken	Aksaray	Niğde
Kullanılan Kredi Miktarı	2.734	2.687

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, kredi ve mevduat çeşitleri

Yerel kalkınmanın şartı; toplumun pasif bölümünü harekete geçirmektir. Ekonomik hayatta faaliyette bulunmayı her bir birey arzu etse de, istenilen şartlar gelişmediği sürece yerel ekonomik kalkınma sağlanamaz ve ülkede işgücü fazlalığı oluşur. Yine yeterli sermayenin olmayışı bunların başında gelmektedir. Bireylere gerekli imkânların sunulması için gerek kamu kesimi gerekse özel kesimin krediler yoluyla alternatifler yaratması gereklidir. 2016 yılı verilerini incelediğimizde; Aksaray ilinde kullanılan kredi miktarı 2.734 Milyon TL iken, Niğde ilinde ise 2.687 Milyon TL'dir. İşletmelerin öz kaynakları için gerekli şartları sağlayan krediler Aksaray ilinde Niğde İline göre küçük bir farkla daha fazladır.

Tablo. 4: İl Bazında Tahakkuk Edilen Vergi Miktarı (2016) (Bin TL)

Değişken	Aksaray	Niğde
Tahakkuk Edilen Vergi Miktarı	923,7	434,3

Kaynak: Türmob Vergi Gelirleri Raporu(<http://www.turmob.org.tr/haberler/ea8bcf69-904d-4283-83f9-318894ca7241/turmob-vergi-gelirleri-raporu>)

Ekonomide maliye politikasının en etkin araçlarından birisi de vergilerdir. Çünkü ekonomik kalkınma düzeyinin artması sonucunda vergi gelirlerinde de artış olmaktadır. Bir başka deyişle ekonomik kalkınmanın göstergelerinden birisi vergilerdir. Vergiler; yatırım oranları, çalışma tercihi, teknolojik gelişme ve verimlilik artışını doğrudan etkilerken, altyapı, eğitim ve sağlık gibi verimliliği artıran harcamaların finansmanını sağlayarak, ekonomik büyümeyi dolaylı olarak etkileyebilmektedir (Cural ve Çevik 2015: 128). Vergilerin tahakkuk edilmesi ise; ekonomik döngüde ticari yaşamın devamlılığının göstergesidir. Tabloda; Aksaray ilinde tahakkuk edilen vergi miktarı 2016 yılında 923,7 Bin TL iken, Niğde ilinde ise 434,3 Bin TL' dir. Bu sonuç bize göstermektedir ki; Aksaray ili Niğde ilinden daha fazla ticari yaşam döngüsüne sahiptir.

Tablo.5: İller Bazında İhracat Hacimleri (2018) (\$)

Değişken	Aksaray	Niğde
İlin İhracat Hacmi	8.788,18	6.060,31

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi (<http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari.html>).

Kaya ve Şahin (2015)'e göre; Dış ticaretin bir unsuru olan ihracat toplam talebin bir fonksiyonu olduğundan ihracatla milli gelir arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır (2015: 435). Bir ülkenin veya bölgenin kalkınmasında önem arz eden hususlardan birisi, ülkenin/bölgenin ihracat hacmidir. Ülkenin/bölgenin ihracat hacmi genişledikçe kişi başı gelirde artışlar meydana gelmektedir. Akabinde bunun sonucunda ise istihdam olanakları yaratılmaktadır. Çütçü (2013)'e göre; Sanayileşmenin gelişmesi ihracatı artıran önemli bir faktördür. İhracat artışı, üretimin artmasına sebep olduğundan ekonominin gelişimi üzerinde doğrudan bir etkisi vardır. İhracat genişlemesi ülke içindeki diğer üretim kesimlerini de etkileyerek buralarda maliyet azaltıcı yeniliklerin doğmasına yol açar. Yani ihracat ile birlikte artan üretim, ekonomide dışsal ölçek ekonomilerin ortaya çıkmasına yol açarak maliyetlerin düşmesine ve yeni üretim metotlarının bulunmasına sebep olur (Çütçü 2013: 153). İller bazında ihracat hacimleri incelendiği zaman 2018 yılında; Aksaray ilinde 8.788,18 \$ iken, Niğde ilinde ise bu miktar 6.060,31 \$' dir. Bu sonuçtan yola çıkıldığı üzere Aksaray ili Niğde İline göre daha fazla ihracat potansiyeline sahip olup, devamında ise istihdam olanakları daha fazladır.

Tablo.6: İl Bazında Dış Ticaret Yapan Firma Sayısı (2018)

Değişken	Aksaray		Niğde	
	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat
Dış Ticaret Yapan Firma Sayısı	31	56	25	27

Kaynak: www.ekonomi.gov.tr

Daha öncesinde ihracatın ekonomi üzerindeki etkilerinden hareketle; bir ülke/bölge'de ihracat kadar dış ticaret yapan firma sayısı da önemlidir. Öncelikle dış ticaretin ekonomik büyümedeki önemine değindiğimizde (Örnek ve Kaplan'dan akt. Aksu, 2014: 378-379):

- Üretim faktörlerinin sektörler arası dağılımını yeniden düzenleyerek etkinlik sağlar
- Yurt içi rekabeti artırarak verimlilik artışına yol açacaktır

- Piyasa hacmini arttırarak, yerli üreticilerin ölçek ekonomilerinden yararlanmalarını sağlayacaktır
- Yurt içinde ikamesi olmayan yatırım ve ara mallarının temin edilmesini ve kapasite kullanım oranlarının artmasını sağlarken, beraberinde verimliliği de arttırır ve,
- Dış ticaret, ülkeler arası ve sektörler arası bilgi akışını kolaylaştırarak teknolojik ilerlemeye katkıda bulunur.

Tabloda görüldüğü üzere; Aksaray ilinde ithalat yapan firma sayısı 31 iken, ihracat yapan firma sayısı ise 56'dır. Niğde ilinde ise buna nazaran ithalat yapan firma sayısı, 25 iken ihracat yapan firma sayısı ise 27 olmuştur. Uygulamaya konu olan illerin ihracat hacmi ile dış ticaret yapan firma sayıları açısından incelendiğinde, Aksaray ilinin Niğde iline göre dış ticarete daha çok etkin olduğunu sonucuna varılmıştır.

Tablo.7: İller Bazında Kamu Yatırımları (Bin TL) (2017)

Değişken	Aksaray	Niğde
Toplam Kamu Yatırımları	702.829	150.385
Kamu Yatırımları (Enerji ve Ulaştırma-Haberleşme Hariç)	270.082	124.241

Kaynak: <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/ilozet.html>

Devletin ekonomik büyüme ve kalkınma için başvurduğu önemli araçlardan biri de maliye politikası araçlarıdır. Özellikle yatırım harcamaları, ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından kullanılabilir önemli bir araçtır (İpek ve Öksüz, 2016: 135). TR 71 Bölgelerinden Niğde ve Aksaray illeri baz alındığı zaman Aksaray ili 2017 yılı itibariyle yapılan toplam kamu yatırımı 702.829 TL iken, bu yatırımlardan enerji, ulaşım haberleşme yatırımlarını çıkardığımızda elde edilen rakam; 270.082 TL olmuştur. Buna nazaran Niğde ilinde 150.385 TL toplam kamu yatırımı mevcutken, yine enerji, ulaşım ve haberleşme yatırımlarını çıkardığımızda elde edilen sonuç; 124.241 TL olmuştur. Buradan hareketle Aksaray ilinin Niğde ilinden daha fazla yatırım aldığı sonucuna ulaşmaktayız.

Tablo.8: İller Bazında Sanayi Sektöründeki Elektrik Tüketim Miktarı (2016) (MWh)

Değişken	Aksaray	Niğde
Sanayi Sektörünün Elektrik Tüketim Miktarı	15.526,77	41.756,01

Kaynak: TÜİK file:///C:/Users/ikspi/Desktop/Elk_Yayınrapor_Ocak_2016_V2.pdf

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, enerji üreten sektörler ekonominin diğer sektörleriyle önemli yapısal bağlara sahiptir. Özellikle ülkemizde, elektrik enerjisi sektörü bir yandan gerisel bağlılığı nedeniyle ekonomik büyüme tarafından etkilenmekte diğer yandan önsel bağlılığı nedeniyle ekonominin diğer sektörlerindeki büyümeyi olumlu yönde etkilemektedir. Tabloda İller Bazında Sanayi Sektöründe Tüketilen Elektrik Enerjisi Miktarlarına baktığımızda; Aksaray ilinin 15.526,77 MWh, Niğde ilinin ise 41.756,01 MWh olmuştur. Niğde ili, Aksaray ilinden üretim sürecinde kullanılan hammadde niteliğinde olan elektrik enerjisi tüketim miktarında önde gelmektedir. Ancak diğer değişkenler temel alındığı zaman Aksaray ilinin Niğde ilinden daha önde olduğunu görmekteyiz.

Tablo.9: İller Bazında Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı

Değişken	Aksaray	Niğde
2017 Yılında Açılan Şirket Sayısı	23	7
2018 Yılında Açılan Şirket Sayısı	37	12
Açılan Şirket Sayılarındaki Değişim Oranı	0.60	0.71

Kaynak:TOBB(<https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirkeTistatistikleri.php>)

Yerel ekonomilerin yerelden kalkınabilmesi özellikle yerel girişimcilere ihtiyaç vardır. Yerelde ne kadar çok sayıda yeni firma ticari hayata başlarsa, rekabet ile birlikte kalite ve çeşitlilik de o derece artar. Küreselleşen dünyamızda bölgelerarasındaki farklılıkları azaltabilmek için kullanılan tek şey firmaların rekabet yeteneğidir. Mucit girişimci yenilik yapabilen spesifik ürünler üretebilen, uluslararası pazarlarda rekabet yaparak ürettiklerini satabilen, bazı yazarlara göre sıra dışı insanlardır. Yani bir ilde ne kadar çok mucit girişimci varsa o il diğer illerin önündedir. Tablodan hareketle Aksaray ilinde 2017 yılında açılan şirket sayısı 23 iken, bu rakam 2018 yılında artış göstermiş ve 37 olmuştur. Aksaray ilinde açılan şirket sayısında ki değişim yıllık bazda incelendiğinde; 0,60 oran olmuştur. Niğde ilinde ise; 2017 yılında 7 şirket açılmışken, 2018 yılında ise, 12 şirket açılmıştır. Niğde ilinde açılan şirket sayısındaki değişimin oranı ise; 0,71'dir. Her iki ilde de değişim oranı pozitif yönlü olsa da Aksaray ilinde şirket sayısı artış miktarı, Niğde ilinden daha fazladır.

Tablo.10: İl Bazında Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı

Değişken	Aksaray	Niğde
2017 Yılında Kapanan Şirket Sayısı	3	4
2018 Yılında Kapanan Şirket Sayısı	3	11
Kapanan Şirket Sayılarındaki Değişim Oranı	0	-0.63

Kaynak:TOBB(<https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirkeTistatistikleri.php>)

Ticari hayatın devamlılığı ve ekonomik gelişmenin yerel ekonomik kalkınmadaki rolü oldukça fazladır. Bu doğrultuda daha öncesinde bir ülke/bölge de faaliyette bulunan şirketlerin, özel girişimlerin rolünden bahsedildiği üzere, bir ülke/bölge deki firmaların faaliyetlerine son vermesi, piyasadandan çekilmesi o yerin istihdam durumunda ve ekonomik gelişmişlik seviyesinde azalmalara neden olur. Tabloda 2017 yılında Aksaray ilinde kapanan şirket sayısı 3 iken, 2018 yılında da kapanan şirket sayısı 3 olmuştur. Bunun sonucunda değişim oranı ise 0'dır. Niğde ilinde 2017 yılında kapanan şirket sayısı 4 iken, 2018 yılında bu rakam yükselmiş 11 olmuştur. Buradan hareketle değişim oranı ise; -0.63 olmuştur.

Tablo.11: İller Bazında Gümrükler

Değişken	Aksaray	Niğde
İllerde Bulunan Gümrükler	Aksaray Gümrük Müdürlüğü	Niğde Gümrük Müdürlüğü

Kaynak: Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı

Bir il merkezinde gümrük müdürlüğünün bulunması, o ilin ihracat hacmi ve dış ticaret yapan firma sayısı kadar önem arz eden bir husustur. İl merkezinde, ihracat faaliyetlerinin gerçekleşme koşulu o ilde gümrük müdürlüğünün bulunmasına bağlıdır. Kısacası gümrük müdürlükleri ticari hayatın devamlılığı için vazgeçilmez öneme bağlıdır. Değişkenimiz İllerde Bulunan Gümrükler bazında hem Aksaray ili hem de Niğde ilinde gümrük müdürlükleri mevcuttur.

Tablo. 12: İller Bazında Verilen Yatırım Teşvik Belgesi Sabit Yatırım Miktarı (2018) (TL)

Değişken	Aksaray	Niğde
Yatırım Teşvik Belgesi Sabit Yatırım Miktarı	48.904.764	13.581.500

Kaynak:https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/apps/login?_afLoop=25006145533846658&_afWindowMode=0&_afWindowId=null&_adf.ctrl-state=vktm1m7uj_1#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D25006145533846658%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dvktm1m7uj_5

Yatırım teşvik belgesi; yatırımın konusunu, yatırım yerini, kullanacakları teşvikleri ve yatırım tutarını belirleyen belgelerdir. Yatırım teşvik belgesi verilmesinin amacı Bakanlar Kurulu'nun 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararında şu şekilde belirtilmektedir:

- Kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi,
- Üretim ve istihdamın artırılması,
- Uluslararası rekabet gücünün artırılması
- Araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi,
- Uluslararası doğrudan yatırımların artırılması,
- Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması,
- Kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi(Ergül, Barış vd. 2018:631).

Tabloda incelenen iller baz alındığı zaman; Aksaray iline verilen yatırım teşvik belgesi sabit yatırım miktarı 48.904.764 TL iken, Niğde iline verilen yatırım teşvik belgesi sabit yatırım miktarı ise; 13.581.500 TL olmuştur.

Tablo.13: İller Bazında Nüfus Miktarı (2018)

Değişken	Türkiye	Aksaray	Niğde
2018 Yılı Nüfusu	80.810.525	402,404	352,527
İç Talep Potansiyeli	%100	%0,49	%0.43

Kaynak: TÜİK

İç talep potansiyeli, ilin nüfusunun ülkenin nüfusuna oranlanması ile elde edilmektedir. Böylece, ülkenin içinde illin talep potansiyeli oranı elde edilmiş olur. Bölgesel açıdan düşünüldüğünde, mal veya hizmet arzını talep eden pazarı bir ilin iç talep potansiyeli yani nüfusu oluşturmaktadır. Ulusal açıdan bakıldığında ise, bu pazarı ülkede yaşayanların tamamının oluşturduğu söylenebilir. Bölgesel veya ulusal halkın mal ve hizmet taleplerinin karşılanmasının yanı sıra kar etme güdüsüyle girişimciler üretime yönelirler (İpek ve Öksüz 2016: 139). Tabloda 2018 yılı Türkiye nüfusu 80.810.525 iken, Aksaray ili nüfus miktarı 402,404; Niğde ise 352,527' dir. Türkiye'nin iç talep potansiyeli % 100 iken, Aksaray ilinin%0.49, Niğde ili ise; %0.43' tür.

3.3. Analiz Yöntemi Ve Bulguları

Ticaret becerisinin ölçülebilmesi için elde edilen veriler önce 0 ile 1 arasında normalize edilmiştir. Verileri normalize edebilmek için min-max normalizasyonu yöntemi seçilmiştir. Bu yöntemle göre, “min” verinin alabileceği en düşük değer iken, “max” ise en büyük değeri ifade etmektedir. Min-max normalizasyonu yöntemi ile verileri 0 ile 1 aralığına indirmek için aşağıdaki formül kullanılmaktadır (Formül 1)(Alkin ve diğ:2007 s.230).

Normalize X = (X – Değişken Verinin En Küçük Değeri) (Değişken Verinin En Büyük Değeri – Değişken Verinin En Küçük Değeri) (Formül 1) Kıyaslanan 2 il olduğundan dolayı, değişken değeri yüksek olan ile 1 değeri atanmışken, değişken değeri düşük olan ile 0 değeri atanmıştır. Veriler normalize edildikten sonra ise, ticaret becerisi endeksi aşağıda belirtilen formül yardımıyla hesaplanmıştır (Formül 2).

Endeks T = ($\sum_i AT_i XT_i \sum |AT_i| i) * 100$ *AT_i = Ticaret Becerisi endeksinin i ' inci değişkeninin ağırlığı XT_i = Ticaret Becerisi endeksinin i ' inci değişkeninin normalize edilmiş değeri (Formül 2)*

Formül 2'de endeks değeri bulunacak il “EndeksT” ile gösterilmiştir. Denklemin payında, iller için normalize edilmiş değerler tek tek kendi ağırlıkları ile çarpılmakta, daha sonra da bu değerlerin toplamı alınmaktadır. Paydasında ise, ana değişkenin alt değişkenleri için belirtilen ağırlık değerlerin toplamı alınmaktadır.

Analiz Bulguları: Ahiler Kalkınma Ajansı kapsamında bulunan Aksaray ve Niğde illerinin girişimcilik ve ticaret becerisi analizinde; illerde 11 değişken baz alındığında elde edilen değerlerin Aksaray ilinin Niğde iline göre bulguları ve güçlü olduğu yönler;

- İller Bazında İhracat Hacimleri
- İl Bazında Kullanılan Kredi Miktarı
- İl Bazında Tahakkuk Edilen Vergi Miktarı
- İl Bazında Dış Ticaret Yapan Firma Sayısı
- İller Bazında Kamu Yatırımları

- İller Bazında Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı
- İl Bazında Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim Oranı
- İller Bazında Verilen Yatırım Teşvik Belgeleri Miktarı
- İller Bazında Nüfus Miktarıdır.

Niğde ilinin Aksaray iline göre elde edilen bulgulardan güçlü olduğu yönler ise sadece İller Bazında Sanayi Sektöründeki Elektrik Tüketim Miktarı değişkeninden elde edilen verilerdir.

Tablo-14: Ticaret Becerisi Endeks Değişkenlerinin Normalize Edilmiş Değerleri

Değişkenler	Normalize Edilmiş Değerler	
	Aksaray	Niğde
Kullanılan kredi miktarı	1	0
Tahakkuk eden vergi miktarı	1	0
İlin ihracat hacmi	1	0
Dış ticaret yapan firma sayısı	1	0
Kamu yatırımları	1	0
Sanayi elektrik tüketim miktarı	0	1
Bir önceki yıla göre açılan şirket sayısındaki değişim oranı	1	0
Bir önceki yıla göre kapanan şirket sayısındaki değişim oranı	1	0
İlde gümrük varlığı	1	0
Yatırım teşvik belgesi verilen sabit yatırım miktarı	1	0
İlin iç talep potansiyeli	1	0

İllerin ticaret becerisi endeks değerlerini formül yardımıyla hesaplayacak olursak;

$$\text{ENDEKS}_T = \left(\frac{\sum_i -A_T \cdot X_{Ti}}{\sum_i |A_{Ti}|} \right) \times 100$$

$$= \frac{(1 \times 5) + (1 \times 5) + (1 \times 5) + (1 \times 3) + (0 \times 5) + (1 \times 5) + (1 \times (-5)) + (1 \times 3) + (1 \times 3) + (1 \times 3)}{5 + 5 + 5 + 5 + 3 + 5 + 5 + (-5) + 3 + 3 + 3}$$

$$= \frac{31}{36} \times 100 = 86,11 \text{ (AKSARAY)}$$

$$\text{ENDEKS}_T = \frac{5}{36} \times 100 = 8,33 \text{ (NİĞDE)}$$

Tablo.15: İllerin Ticaret Becerisi Endeks Değerleri

Endeks	Aksaray	Niğde
Ticaret Becerisi	86,11	8,33

Ahiler Kalkınma Ajansı Aksaray ve Niğde illerindeki girişimcilik ve ticaret becerisi analizinde; Aksaray ili ticaret becerisi değeri; 86,11 iken, Niğde ilinde ise; 8,33' tür. Buradan da hareketle Aksaray ili ticaret becerisi, Niğde ili ticaret becerisinin 10 katından daha fazladır.

SONUÇ

Günümüzde uluslararası rekabet yoğunluğunun artmasıyla birlikte, ekonomik karar birimlerinden olan firmaların gerek ulusal gerekse uluslararası pazarlara yönelmesinde önem arz eden hususlardan birisi "girişimciliktir". Teoride, üretim faktörlerinden birisi olan girişimcilik, ulusal pazarlara entegre olma aracı ve yerel ekonomik kalkınmanın aktörlerinin temel

unsurudur. İnovasyon düşüncesi doğrultusunda anlam kazanan girişimcilikte fayda sağlamanın etkin yolu, hiç şüphesiz bahsi geçen ticarileştirmedir. Ahiler Kalkınma Ajansı kapsamında iller olan; Aksaray ve Niğde ili özelinde yapılan ticaret becerisi analizinde 11 adet değişkenin formulüzyasyonu ile endeks değerleri oluşturulmuştur. Bu doğrultuda açıkça görülmektedir ki; toplumda anahtar unsur olan “farkındalığın” oluşturulması ve sosyo-ekonomik teşviklerinde yerel halka indirgenmesi gerekmektedir. Analiz bulgularından da hareketle; Aksaray ilinin, Niğde ilinden daha iyi bir durumda olduğu sonucuna ulaşabilmekle birlikte; iki ilin de daha çok gelişme kaydedip ticaret becerisine sahip olması için;

- Katma değeri yüksek mal ve hizmetler üretildikçe firmalar başta olmak üzere toplumun yaşam standartlarında iyileşme,
- Girişimcilikte; beşeri ve teknik sermaye imkânlarının artırımı
- Şirketlerin gerek kısa vadeli gerekse uzun vadeli yabancı kaynak temini sağlandıkça ulusal ve uluslararası pazarlama erişiminde kolaylık,
- Yeni yatırım olanaklarının artırılması ve yapılması planlanan alt yapı yatırımlarında çevreye duyarlılık bilinci,
- Kamu ve özel teşebbüs girişimlerinde koordinasyon,
- Ekonominin domino taşlarından birisi olan KOBİ’lerin bahsi geçen değişimlerdeki fırsatlara ayak uydurması,
- Rekabet ölçeğinin de artması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Acar O., Afyonoğlu B. vd,(2006). Organize sanayi bölgeler ve Kamusal yetkiler: faydalar ve sorunlar nelerdir., Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı politika notu
- Alkin, K., Bulu, M., Kaya, H. (2007). İllerarası Rekabet Endeksi: Türkiye’deki İllerin Rekabetçilik Seviyelerinin Göreceli Olarak Ölçülebilmesi İçin Bir Yaklaşım. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 6(11), s.221-235.
- Aksu, L. (2014). Türkiye’ de 1960-2009 Yıllarını Kapsayan Dış Ticaret Politikalarının İktisadi Büyüme Üzerindeki Etkilerinin Ekonometrik Analizi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 378-379
- Bakırtaş, H. ve Tekinşen, A. (2006). E-Ticaretin Girişimcilik Üzerindeki Etkileri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 16, 125-138.
- Cural, M. ve Çevik, N. (2015). Ekonomik Kalkınmanın Vergi Yapısı Üzerindeki Etkisi:1924-2013 Dönemi Türkiye Örneği, *Amme İdaresi Dergisi*, s.128
- Çütçü, İ. , (2013). İhracatçı Firmaların Kalkınmaya Etkisi ve Firmaların İhracat Performansını Etkileyen Faktörler: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.153
- Eren, M.V., Tutar, E., Tutar, F., Erkan, Ç. (2012), Yerel Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Rolü; Gaziantep Örneği, *International Conference On Eurasian Economies*, s.370
- ErgülL,B Altın Yavuz,A ,Yavuz,H.S (2018) Türkiye’de İllerin Rekabetçilik Düzeyine Göre Sınıflandırılması,International Journal of Cultural and Social Studies

Gülmez M. Noyan Yalman İ.,(2010) Yatırım teşviklerinin bölgesel Kalkınma Etkileri: Sivas ili örneği, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (C.24 S.2 235-257)

Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı

<http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari.html>

<http://www.yoikk.gov.tr/upload/komiteler/yatirimyeri/OSB-son.pdf>

<http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/ilozet.html>

<https://www.bebka.org.tr/yatirim-destek-ofislerinin-gorev-ve-yetkileri-nelerdir-172>

https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/apps/login?_afLoop=25006145533846658&_afWindowMode=0&_afWindowId=null&_adf.ctrl-state=vktm1m7uj_1#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D25006145533846658%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dvktm1m7uj_5

<https://www.gmka.gov.tr/kalkinma-ajansi-nedir-gorevleri-nelerdir>

<https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php>

İpek, S. ve Öksüz, M. (2016). Yerel Kalkınma Açısından Girişimcilik Ve Ticaret Becerisi:GMKA Kapsamında Bir Analiz, <http://aves.comu.edu.tr/YayinGoster.aspx?ID=2039&NO=6>

Kartal, G. (2013). *Bölgesel Kalkınmada Kümelenme; Türkiye’ de Turizm Kümelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, s.59

Kılıç, N. Ö. (2013). *Yerel Kalkınma ve Rekabetçilik Ekseninde Değişen Yeni Bölgeselcilik ve Kayseri*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, s.15-16

Özsağır, A. (2014). *Yenilik Ekonomisi*(13. Baskı), Seçkin Yayıncılık

Tutar, F. , Fırat, E. ,Erkan, Ç. , Tutar, E. (2013). Yerel Ekonomilerin Yeni Aktörü, Bölgesel İnovasyon Stratejileri; RIS Mersin Uygulaması, *International Conference On Eurasian Economies*, s. 629

TÜRKO E.,KADİROĞLU A.(2017).; Yerel Ekonomik Kalkınma ve İhracat; Erzurum İlinde bir uygulama; Akademik Sosyal Araştırma Dergisi S.57

Tuik file:///C:/Users/ikspi/Desktop/Elk_Yayinrapor_Ocak_2016_V2.pdf

TOBB; <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>,

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ; <http://www.turmob.org.tr/haberler/ea8bcf69-904d-4283-83f9-318894ca7241/turmob-vergi-gelirleri-raporu>

Nijkamp, P. (2003). “Entrepreneurship in a Modern Network Economy”, *Regional Studies*, 37,4, (395-405).

URAK; <https://www.urak.org/2016/12/29/2016-illerasi-rekabetcilik-endeksi/>

www.ekonomi.gov.tr

www.malatyateknokent.com.tr/teknopark/teknokent-nedi